

A makrogazdasági és költségvetési mutatók aktuális alakulása

2016. november

© Századvég Gazdaságkutató Zrt.

A tanulmány az Országgyűlés Hivatala Költségvetési Tanács szervezete megbízásából, kizárólag a Költségvetési Tanács és a Költségvetési Bizottság részére és felhasználására készült.

Főbb megállapítások

A III. negyedévben a gazdasági növekedés az előzetes adatok alapján 2 százalékos volt. Szeptemberben az ipari termelés 3,7 százalékkal, az építőipar teljesítménye pedig 13,2 százalékkal maradt el az egy évvel korábbtól. Ezzel szemben a kiskereskedelmi forgalom jelentősen, 5,1 százalékkal növekedett. Folytatódtak a kedvező költségvetési folyamatok: az államháztartás az év első tíz hónapjában többlettel zárt. A nettó bérek augusztusban 8,6 százalékkal nőttek, azaz folytatódott a bérek dinamikus növekedése is. Az infláció bár növekedett az előző hónapokhoz képest, de továbbra is alacsony.

Reálgazdaság

A KSH előzetes becslése szerint az éves **GDP-növekedés** üteme az III. negyedévben 2 százalékos lett. A naptárhatás kiszűrésével 1,8 százalékos a bővülés. A növekedés forrásait az előzetes becslés nem ismerteti, így alapvetően egyéb információkból lehet sejteni a hátterét. Az építőipari kibocsátás továbbra is jelentős mértékben esett, amely mögött elsősorban a nem épületekre irányuló, tavaly csúcsra járatott EU-s pénzforrások átmeneti elapadása állhat. A szolgáltatások bővülése, valamint az alacsony tavalyi bázisról kedvezően emelkedő mezőgazdasági termelés viszont ellentételezte a fenti folyamatokat. Az ipar stagnált a negyedév során, így nem segítette a növekedést. Felhasználási oldalon elsősorban a belföldi fogyasztás emelkedése és az exporttöbblet növekedése magyarázhatja a gyorsulást. Felülvizsgálatra került a II: negyedév növekedése, amely 2,8 százalékra lett felfelé korrigálva. Így az első félév növekedése összességében javult, 2 százalékkal bővült a gazdaság.

Az **ipar** termelése szeptemberben a kiigazítatlan és a munkanaphatástól megtisztított adatok szerint is 3,7 százalékkal elmaradt a korábbtól, azaz az előző hónap 11 százalékos feletti növekedése után ismét mérséklődés következett be. Az értékesítések volumene mind belföldre (5 százalék), mind külföldre (3,4 százalék) visszaesett az egy évvel korábbihoz képest. A feldolgozóipar termelése 3,8 százalékkal csökkent. Ezen belül jelentősen, több mint negyedével visszaesett a gépek, gépi berendezések gyártása ágazat teljesítménye, de a járműgyártás volumene is mérséklődött 0,6 százalékkal. A KSH által megfigyelt ágazatok új szerződésállománya alig változott tavalyhoz képest, míg az összes szerződésállományuk 8,6 százalékkal növekedett.

Az **építőipar** teljesítménye szeptemberben is elmaradt az egy évvel korábbtól: a visszaesés 13,2 százalékos. Ugyanakkor az építőipar teljesítménye az előző havihoz képest a szezonálisan és munkanaphatással kiigazított adatok alapján 1,7 százalékkal nőtt. Az előző hónapokhoz hasonlóan alakult most is az egyes építményfőcsoportok teljesítménye: az épületeknél 3,1 százalékos növekedés, míg az egyéb építményeknél 25,3 százalékos visszaesés történt. Előbbi részben a Családi Otthonteremtési Kedvezményhez, míg utóbbi az uniós források átmeneti kieséséhez köthető. Bár szeptemberben az új szerződések állománya 26,5 százalékkal csökkent, a teljes szerződésállomány 20,2 százalékkal haladta meg az egy évvel korábbit.

Augusztusban a **kiskereskedelmi** üzletek értékesítésének volumene a nyers adatok alapján 5,8, míg a naptárhatástól megtisztított adatok alapján 4,3 százalékkal emelkedett az előző év azonos időszakához viszonyítva. Az első becslések alapján szeptemberben mind a nyers adatok szerint, mind a naptárhatástól megtisztított adatok szerint 5,1 százalékos növekedés volt megfigyelhető tavalyhoz képest. Az élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelmi üzletekben 3,9, a nem élelmiszer-

kiskereskedelmi üzletekben 5,4, míg az üzemanyag-kiskereskedelemben 7,7 százalékkal növekedett a forgalom.

A **munkaerőpiac** helyzete 2016 szeptemberében a nyers adatok alapján tovább javult, azonban a szezonálisan igazított adatok alapján nem változott. A foglalkoztatottak, munkanélküliek és inaktívák száma a szezonálisan igazított adatok alapján megegyezik az előző hónapban mért számokkal. Így a szezonálisan kiigazított munkanélküliségi ráta továbbra is 5 százalékon áll, ami 231 ezer munkanélkülit jelent. Az augusztusi intézményi statisztikák alapján az alkalmazottak szezonálisan kiigazított száma 2 ezer fővel emelkedett. A növekedést az előző hónapokhoz hasonlóan teljes egészében a versenyszektor adta, ahol 6 ezer fővel emelkedett a foglalkoztatás, míg a költségvetési szektorban 4 ezer fővel visszaesett. A bruttó bérek augusztusban 6,9, míg a nettó bérek 8,5 százalékkal nőttek éves szinten, részben a közszféra bérrendezéseinek és a személyi jövedelemadó csökkentésének köszönhetően. A nettó reálbérek a korábbi hónapoknál gyorsabb ütemben 8,6 százalékkal emelkedtek augusztusban az előző év azonos időszakához viszonyítva.

Költségvetési helyzet

Az **államháztartás** központi alrendszerének október végi halmozott egyenlege 57,3 milliárd forintos többlettel zárt. Októberben a központi költségvetés 32,5 milliárd forintos deficitet, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjai 8,4, az elkülönített állami pénzalapok pedig 81,4 milliárd forintos többletet mutattak. A január–október közötti halmozott egyenleghez a tizedik hónap a maga 59,7 milliárd forintos többletével járult hozzá. Az első tíz hónap kedvező eredménye mögött a kedvező gazdasági folyamatok adóbevétel generáló hatása, a csökkenő kamatkidadások és az európai uniós források eltérő teljesülése áll. Fontos kiemelni, hogy tavalyi évhez kapcsolódó, idei évben beérkezett európai uniós források a tavalyi év eredményszemléletű és az idei év a pénzforgalmi hiányát javítják, így azokat a maastrichti kritériumok alapján kalkulált, év végi hiány számításakor figyelmen kívül kell hagyni.

A kedvező államháztartási adatok alátámasztják, hogy a kormánynak van tere fiskális politika lazítására. Ennek fényében Varga Mihály nemzetgazdasági miniszter bejelentette, hogy a kormánynak javaslatot tesz a Modern Városok program keretösszegének 30 milliárd forintos megemelésére, az Eximbank 45 milliárd forintban történő feltőkésítésére és arra, hogy az ipari parkok támogatást kapjanak még ebben az évben.

Monetáris folyamatok

Októberben az éves **infláció** 1,0 százalék volt. Az élelmiszerekért 0,4 százalékkal kellett többet fizetni tavalyhoz képest, amelyhez hozzájárult a cukor 18,4, a csokoládé és kakaó 3,5 valamint az étolaj 3,0 százalékos árnövekedése, illetve a sertéshús 9,4, a tojás 4,2 és a baromfi 1,9 százalékos árcsökkenése. Átlag feletti áremelkedést figyeltek meg a szeszes italok és dohányárak (2,0), a szolgáltatások (1,6), valamint az egyéb cikkek (1,5) esetében. Ez utóbbi kategórián belül a járműüzemanyagok ára 1,6 százalékkal emelkedett, amely az olaj világpiacon ármozgásának és a jövedéki adó emelésének következménye. A ruházati cikkek átlagosan 0,5 százalékkal lettek drágábbak, míg a háztartási energia ára továbbra sem változott. A tartós fogyasztási cikkek 0,5 százalékkal lettek olcsóbbak a tavalyi évhez képest, ami másfél év óta az első negatív érték. Az alacsony inflációs várakozások, a mérsékelt külső infláció és a jövőre bejelentett áfacsökkentés miatt várhatóan 2018 közepéig nem éri el az infláció a 3 százalékos célértéket.